

Египетскитѣ стоки ще се ползуютъ при влизането си въ България отъ режима, който се прилага по отношение на британскитѣ стоки.

Les marchandises égyptiennes jouiront à l'entrée en Bulgarie du régime appliqué aux marchandises britanniques.

ЧАСТЪ IV.

PARTIE IV.

Военни, морски и въздушни клаузи.⁴⁹⁾

Clauses militaires navales et aériennes.

Съ цель да се направи възможна подготовката за едно общо ограничение на въоръженията на всички

En vue de rendre possible la préparation d'une limitation générale des armements de toutes les Nations, la

⁴⁹⁾ Подготовка за ограничаване въоръженията. Въ бележкитѣ къмъ чл. чл. 8 и 23 отъ Устава на Обществото посочихме въ най-общи черти опититѣ на Обществото за ограничаване въоръженията. Уводътъ къмъ часть IV на Ньойския Договоръ, както и съответнитѣ имъ текстове отъ другитѣ договори, се отнася само до ограничаване на въоръженията въ победенитѣ държави.

Текстътъ на уводътъ гласи, че съ ограничаване въоръженията въ България се прави подготовка къмъ общото ограничаване на въоръженията, Това обаче съвсемъ не е така.

Договоритѣ за миръ се сключиха при една историческа обстановка, въ която държавитѣ не бѣха поддѣлени само на победители и победени. Две меродавни държави останаха внѣ отъ победителитѣ, ако и да взеха участие въ войната на тѣхна страна — Съединенитѣ Щати и Русия. Други останаха неутрални. Обаче противоречията между тия държави и победителитѣ съвсемъ не даватъ изгледи да сж отъ естество да служатъ за база на ограничаването на въоръженията. Така че, победенитѣ не сж единственъ и главенъ източникъ на въоръженията, за да се мисли, че чрезъ ограничаване въоръженията въ тѣхъ ще може да се направи подготовка къмъ ограничаване въоръженията въ всички държави. Още по-малко се насърчава това ограничение отъ съществуващитѣ между самитѣ победители членове на О. Н. отношения. Последнитѣ сжшо не сж отъ естество да подпомогнатъ тѣхното ограничение, за да се дойде до заключението, че чрезъ ограничаване въоръженията въ победенитѣ се подготвя въ всички държави общото ограничаване на въоръженията.

Отъ друга страна, самитѣ клаузи на договоритѣ за миръ далечъ не подготвятъ почвата за споразумения. Единъ миръ, диктуванъ по силата на победата и въ стихията на победата не съдействува ни най-малко за ограничаване въоръженията. Напротивъ, той може да се подържа само съ въоръжението на победителитѣ и разоръжението на победенитѣ.

Ньойскиятъ, както и останалитѣ договори за миръ, по отношение разоръжаването на победенитѣ, по нищо не се различава отъ мира между Стария Римъ и Картагенъ или Наполеонъ I и Пруссия.

Горното напълно се потвърждава отъ опититѣ на О. Н. въ областта на ограничаване въоръженията, както и опититѣ на разни международни конференции. Нито Съветътъ на Обществото, нито Международнитѣ Конференции въ Вашингтонъ (1921 и 1922) Канна (1922) и конгреситѣ въ Москва (1921 и 1923) можаха да направятъ крачка напредъ въ областта на ограничаване въоръженията, въпреки „подготовката“, която се направи съ разоръжаването на победенитѣ.

Следъ тия опити, по ясно е отъ всѣки другъ пжтъ, че пжтя къмъ подготовката за ограничаване на въоръженията остава, ако не пълната, то поне частична ревизия на договоритѣ. Чрезъ нея само могатъ да се разрешатъ радикално въпроситѣ като тоя за малцинствата, икономическитѣ, финансови и други, които именно сж първоизточникитѣ на въоръженията.

Но, ако ограничаването на въоръженията въ победенитѣ страни не е никаква подготовка за ограничаване въоръженията въобще, тѣ сж източникъ на редъ злини и унижения за победенитѣ. Трагедията на България е достатъчно ярка, за да ослепи и най-далновиднитѣ пасифисти, които считатъ, че чрезъ разоръжението на победе-